

Inleiding

Een jaar geleden schreven we een korte notitie “Een andere kijk op dorpsraden: meer betrokkenheid, meer doen, meer beweging maken”. Tijd om deze notitie verdere inhoud te geven middels een ‘participatieprogramma’.

Extra reden omdat, na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018, het nieuwe college extra inzet op sterke dorpen en gemeenschappen en er via het aantrekken van een nieuwe medewerker extra ondersteuning en inzet vanuit de gemeente kan worden geboden. Daarnaast investeert de gemeente in het pasklaar maken van datasets, ook voor de dorpen. De gemeenschappelijke noemer: we willen het verschil maken samen met onze inwoners.

In de toekomstvisie 2030 ‘Kempisch wonen in een wereldregio’ wordt gerefereerd aan de sterk toenemende groei richting een netwerksamenleving. Deze ontwikkeling gaat samen met een sterker wordende mate van individualisme, die zichtbaar groeit door bijvoorbeeld digitalisering. Dit participatieprogramma gaat uit van beide ontwikkelingen. Aan de ene kant sturen we aan op het ontwikkelen van netwerken van verenigingen, inwoners, bedrijven en professionals¹⁾. Aan de andere kant zetten we sterk in op het waarmaken van individuele initiatieven, al dan niet door het inzetten van deze netwerken.

Vuistregels

Aan de hand van een paar simpele vuistregels zullen we, samen met de dorpen, de uitvoering starten.

1. Dorpen maken het verschil

Het dorp is de plek waar inwoners zich mee identificeren, waar ze de grootste betrokkenheid tonen, waar natuurlijke netwerken bestaan of kunnen worden geactiveerd; waar inwoners, ondernemers, verenigingen en gemeenten omheen te organiseren zijn

2. Dorpen zijn verschillend

In veerkracht, in organisatiekracht, in initiatief; dat betekent dat we per dorp samen met betrokkenen na zullen gaan in hoeverre we zeggenschap en verantwoordelijkheden kunnen overdragen. Elk dorp geeft zijn eigen polsstok aan. Tot hoever springen we de komende jaren?

3. Dorpen mogen verschillend behandeld worden, maken eigen keuzes

Vanuit het perspectief van de gemeente is voortaan, voor alle onderwerpen en thema’s “meebeslissen” / samenwerking het uitgangspunt: we denken trap af. Hetgeen wil zeggen dat de gemeente insteekt op een samenwerking en aan het dorp de keuze geeft om dit terug te brengen naar bijvoorbeeld enkel het aangaan van een dialoog of de gemeente te informeren.

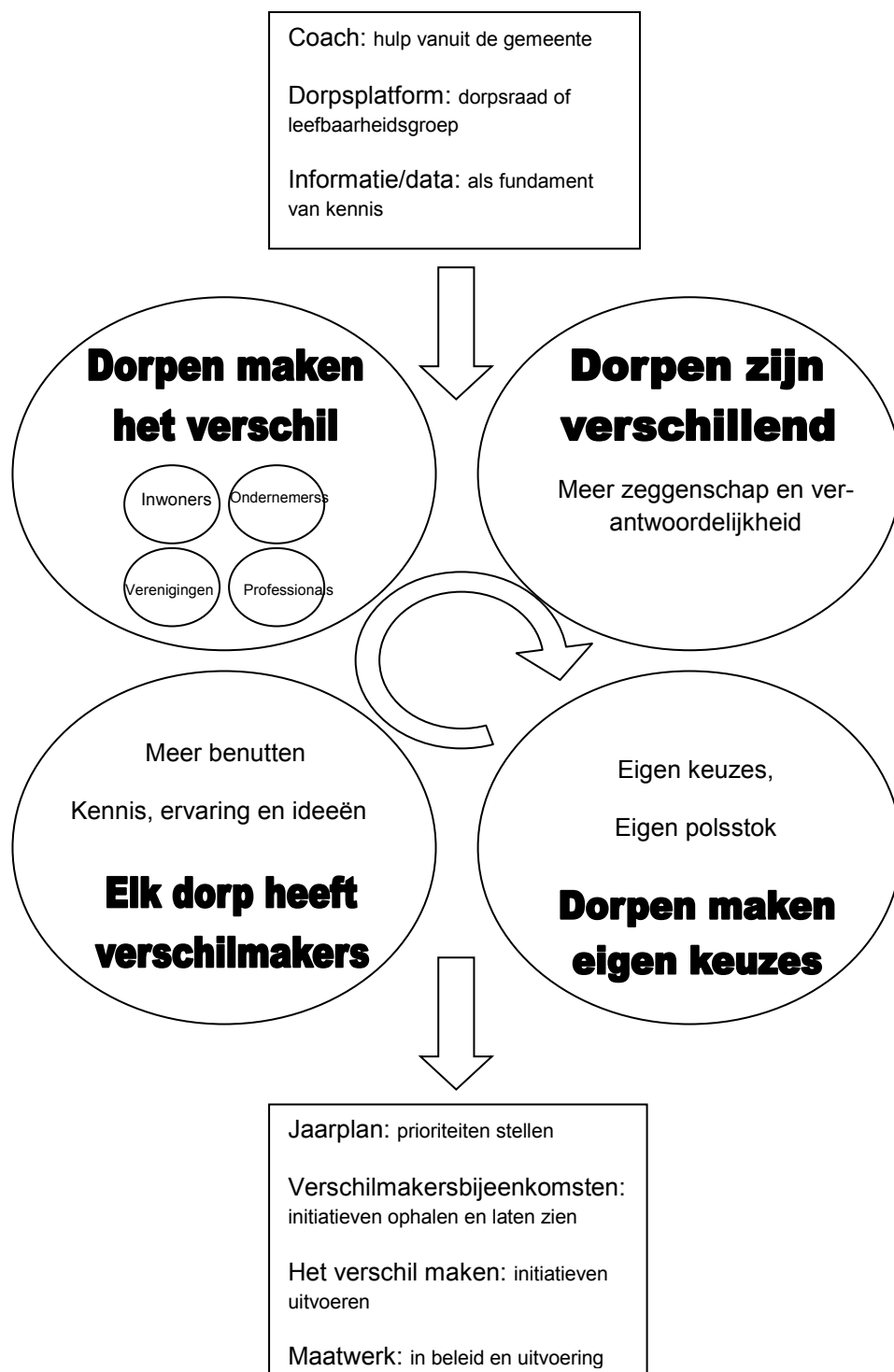
4. Elk dorp zit vol verschilmakers: mensen met ideeën en initiatief

We zijn er van overtuigd dat elk dorp de kwaliteiten in zich draagt om nog beter te worden. Daar gaan we enthousiast en beslist naar op zoek. Dus meer overleggen dan opleggen, meer aanvullen dan invullen, meer aansluiten dan afsluiten en meer inspireren dan afdwingen.

Deze vier vuistregels geven vorm aan het ‘vliegwiel van het verschil maken’. Dit vliegwiel (op de volgende pagina) is een grafische weergave van de beweging, die door verschillende activiteiten in het participatieprogramma, in gang gezet moet worden.

1) Met ‘professionals’ worden in dit stuk inwoners bedoeld die door hun professe specifieke kennis hebben en anderszids personen die door hun beroep bij het dorp betrokken zijn.

Het vliegwiel van het verschil maken

Resultaat

Als het vliegwiel eenmaal op gang is gebracht door een eerste ronde aan activiteiten in 2019 gaan we aan de slag om te komen tot de volgende resultaten, om dit na 2019 jaarlijks te herhalen.

Jaarplan

Met het opstellen van de 'jaarplannen' willen we dat de dorpsraden de rol van regisseur pakken. Daarbij werken ze, gefaciliteerd door de coach en aangevuld met bestaande informatie/data naar een jaarplan. We stellen daarbij de voorwaarde dat ze alle vier de partijen (inwoners, ondernemers, verenigingen & professionals) uit het dorpsnetwerk aan tafel krijgen.

Het jaarplan bevat jaarlijks een aantal technische afspraken over de wijze waarop er door het dorpsplatform en de gemeente wordt samengewerkt. Daarnaast is dit de plek waar het dorp haar ambities kenbaar kan maken. Verder is dit een uitvoeringsprogramma waarin gezamenlijke projecten worden afgesproken: welke zaken gaat het dorp organiseren waarbij de gemeente gaat ondersteunen en welke activiteiten van de gemeente gaat het dorp op zich pakken?

Verschilmakersbijeenkomsten

Naast het jaarlijkse plan waarin de afspraken, projecten en ambities tussen dorpen en gemeente worden vastgesteld willen we in ieder dorp een jaarlijkse verschilmakersbijeenkomst gaan organiseren waar we inwoners oproepen met eigen ideeën en initiatieven te komen. We gaan actief betrokken zijn, met ideeën meedenken en een steun in de rug geven als dat nodig is om van ideeën tot volwassen initiatieven te komen.

Het verschil maken!

Dit meedenken en steunen van ideeën om het tot volwassen initiatieven te krijgen is niet iets wat we één keer in het jaar doen. Dit willen we het hele jaar door ook digitaal gaan faciliteren. Het ondersteunen van lokale initiatieven willen we wel zoveel mogelijk bij de dorpen zelf neerleggen. Als gemeente faciliteren we maximaal in het doorkomen van onze processen en het in materiële of financiële zin ondersteunen van het initiatief. We sturen aan op het zoveel mogelijk vinden van relaties met ondernemers, verenigingen en professionals in het dorpsnetwerk.

Samenwerking met dorpsraden

In de toekomstvisie wordt ingezet op de keuze voor dorpsraden als sterke partners. De samenwerking met dorpsraden is een tiental jaren geleden vastgelegd. Deze samenwerking is voor een groot deel gebaseerd op een gevraagde en ongevraagde adviesrol van de dorpsraad richting het college van B&W. Deze adviesrol is iets wat in stand gehouden moet worden. Een goed advies richting het college zorgt ervoor dat de gemeenteraad uiteindelijk alleen maar betere besluiten kan nemen.

Om het verschil te kunnen maken en een netwerk te kunnen organiseren is een constante factor die het vliegwiel draaiende houdt nodig. We gaan er in dit participatieprogramma vanuit dat de dorpsraden deze rol pakken. De huidige convenanten worden vervangen voor jaarplannen. Hierin wordt de koers voor het dorp dat jaar uitgezet, voorzien van plannen/initiatieven en juridische afspraken. De dorpsraden krijgen de regie krijgen over dit jaarplan en bepalen, ieder voor zichzelf, hoe hun regierol (in het maken van het verschil in hun dorp) eruit ziet. De dorpsraden zijn bepalend voor het ambitieniveau van dit jaarplan.

Om de inhoud van de jaarplannen tot uitvoering te brengen kan er per plan/initiatief, beargumenteerd, verzocht worden om (financiële) ondersteuning. De criteria hiervoor komen in een nieuwe verordening te staan, welke de huidige 'verordening op de dorpsraden gemeente Eersel' zal vervangen.

In bijlage 1 staat in drie kolommen wat de huidige beleid en inzet is (kolom 1) en wat de inzet van de gemeente voor de komende jaren is (kolom 2). Hier komt na het inzetten van het participatieprogramma per dorp de vraag bij waar het dorp voor wil gaan, welke prioriteiten er zijn, voor welke thema's het dorp gaat (kolom 3).

Door jaarlijks kolom 2 en kolom 3 in te blijven vullen ontstaan er jaarlijks afspraken over de samenwerking tussen de gemeente en de dorpsraad en doelstellingen. Deze worden dan ook jaarlijks geëvalueerd.

We maken met het invullen van het schema de volgende zaken duidelijk:

1. We maken een breuk met het verleden: niet langer is advies of vertegenwoordiging de belangrijkste graadmeter, maar initiatief en keuzes maken. De gemeente heeft haar eigen ambities en beleid, echter de dorpen zijn niet alleen aan zet, maar kiezen zelf, maken hun eigen keuzes wat betreft thema's en prioriteiten binnen hun jaarplan.
2. Naast de dorpsraad zijn, bij concrete projecten, individuele inwoners en groeperingen maar vooral contactpersonen van een netwerk van inwoners, verenigingen, professionals en ondernemers gesprekspartner van de gemeente.
3. Dit netwerk zou tot meer initiatief in elk dorp moeten leiden.
4. De gemeente faciliteert dit proces per dorp door een andere rol van de ondersteuning, door per dorp een onderlegger van data en gegevens te leggen.
5. Het succes van een en ander kunnen we per dorp bepalen aan de hand van een groter aantal initiatieven, door na te gaan of jaarplannen worden gemaakt en uitgevoerd en door een verschilmakersbijeenkomsten te organiseren.

Eerselse initiatieven

Buiten de dorpsraden zijn er ook mensen met initiatieven die de leefbaarheid binnen Eersel ten goede komen. Sterker nog, in de kern Eersel is er geen sprake van een dorpsraad of leefbaarheidsgroep. De mogelijkheid tot indienen van initiatieven beperkt zich dan ook niet tot organisaties met een rechtsvorm. Middels het eerder genoemde digitale loket kunnen alle aanvragen ingediend worden met een verzoek om (financiële) ondersteuning. De criteria om, mogelijk als natuurlijk persoon, hiervoor in aanmerking te komen worden afzonderlijk opgenomen in de vernieuwde verordening.

Daarnaast staan we ook open voor initiatieven in de kerngedachte van Right to Challenge, waarbij bewoners taken van gemeenten overnemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen (bron: website Righttochallenge.nl).

Ingediende verzoeken worden voorgelegd, waarna over de vorm en mate van ondersteuning wordt besloten.

Activiteiten in 2019

Introductie

Januari 2019

- Raad informeren over het participatieprogramma.
- Dorpsraden informeren over participatieprogramma en deze activiteiten.

Verschilmakersbijeenkomsten

Q1 2019

- Gemeente zet vast stramien voor bijeenkomsten op met onderwerpen, genodigden, etc...
- Dorpsraden en gemeente organiseren bijeenkomsten met alle onderdelen uit het dorpsnetwerk.
- Gemeente brengt in begroting staande opgaven in en de kengetallen per dorp.
- Uitkomst is een overzicht van opgaven in het dorp.

Verordening

Q1/Q2 2019

- Gemeente maakt een raamwerk, waarin de condities voor de lokale initiatieven te staan en werkt deze uit in een nieuw op en vast te stellen verordening.
- De gemeenteraad stelt de verordening vast, met daarin juridische afspraken over de samenwerking met dorpsraden en het besteden van middelen aan jaarplannen en initiatieven.

Werkwijze dorpsraden

Q2 2019

- Dorpsraden gaan na op welke wijze ze, naast de adviserende rol, *actief* met inwoners, ondernemers en professionals het verschil kunnen maken.
- Gemeente maakt typologie van samenwerking per dorp

Opstellen jaarplan

Q2 2019

- Elk dorp stelt het jaarplan samen met daarin afspraken over de samenwerking tussen gemeente en dorpsraad, ambities, projecten en financiering.
- College van B&W stelt jaarplannen vast en deelt deze met de gemeenteraad.

Uitvoering jaarplan

Q3 & Q4 2019 / Q1 & Q2 2019

- Samen inhoud geven aan het jaarplan per dorp.

Verschilmakersbijeenkomst

Q3 2019

- Organiseren verschilmakersbijeenkomst per dorp.

Digitaal platform

Q1 & Q2 2019

- Starten met het opzetten van een online community platform om digitaal initiatieven te ontvangen en een community van inwoners op te zetten.

Bijlage 1: overzicht samenwerking gemeente en dorpsraden

Voor 2019	2019 – gemeente	2019 - dorpsraad
Beoogd eindresultaat		
<ul style="list-style-type: none"> In stand houden cq verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in de kern Vergroten van de betrokkenheid bij de leefomgeving en de inrichting van het publiek domein in de kern Verbeteren van de communicatie tussen burgers en de gemeente. 	<ul style="list-style-type: none"> Een goede, bruikbare, samenwerking tussen gemeente en inwoners(groepen). Dorp maakt het verschil, maakt eigen keuzes, kiest eigen thema's in de vorm van een jaarplan, dat na de looptijd wordt geëvalueerd Meer initiatieven vanuit het dorp Gegroeide betrokkenheid bij de leefomgeving en de inrichting van het publiek domein in de dorp 0-meting van doelstellingen, om hierop te sturen na jaar 1. 	
Zeggenschap en verantwoordelijkheid		
<p>DR:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gevraagd en ongevraagd, adviserend optreden in geval van gemeentelijk beleid dat betrekking heeft op de leefbaarheid en gebruik/beleving openbare ruimten in de kern. Opstellen activiteitenplan en dit ter kennis brengen aan de inwoners van de kern <p>Gemeente:</p> <ul style="list-style-type: none"> De DR zo vroeg mogelijk actief betrekken in geval van opstellen van gemeentelijk beleid dat betrekking heeft op de leefbaarheid en gebruik/beleving openbare ruimten in de kern 	<p>DR:</p> <ul style="list-style-type: none"> De DR heeft een adviesrol aan de voorkant bij het tot stand komen van een voorstel. Daardoor is het niet aan de DR om tegen het voorstel in te gaan. Gevraagd en ongevraagd, adviserend optreden in geval van gemeentelijk beleid dat betrekking heeft op de leefbaarheid en gebruik/beleving openbare ruimten in de dorp. Regie voeren over het opstellen van het 'jaarplan' Het overnemen van verantwoordelijkheid over uitvoerende taken van de gemeente. De DR is een rechtspersoon. Bestuursleden van de dorpsraden overleggen een Verklaring Omtrent het Gedrag 	

<ul style="list-style-type: none"> Betrokkenheid door minimaal 1x per jaar met (een afvaardiging van) het college met de DR te overleggen. 	<p>aan de gemeente bij aantreden in functie, of bij het vaststellen van het eerste jaarplan.</p> <ul style="list-style-type: none"> DR krijgt verantwoordelijk over financiële middelen, maar legt hierover jaarlijks verantwoording af. <p>Gemeente:</p> <ul style="list-style-type: none"> Betrokkenheid door minimaal 1x per jaar met (een afvaardiging van) het college met de DR te overleggen. De DR zo vroeg mogelijk actief betrekken in geval van opstellen van gemeentelijk beleid dat betrekking heeft op de leefbaarheid en gebruik/beleving openbare ruimten in het dorp. Het afstaan van verantwoordelijkheden over uitvoerende taken wanneer deze (tijdelijk) door het dorp overgenomen worden 	
<p>Rol dorpsraden bij samenwerking</p>		
<ul style="list-style-type: none"> (zoveel mogelijk) een weerspiegeling van de inwoners van de kern te zijn. Officiële gesprekspartner en vertegenwoordiger van de inwoners van de betreffende kern Adviseren van het college van B&W 	<ul style="list-style-type: none"> Een weerspiegeling van de inwoners van de dorp zijn. Officiële gesprekspartner en vertegenwoordiger van de inwoners van de betreffende dorp zijn. Adviseren van het college van B&W Oren- en ogen van de inwoners zijn voor gemeente Vinden van relaties tussen inwoners, ondernemers, verenigingen en professionals in het dorpsnetwerk. Organiseren van een jaarlijkse buurt-schouw 	
<p>Rol gemeente bij samenwerking</p>		

<ul style="list-style-type: none"> • Regelmatig bijwonen van vergaderingen door Dorpsradencoördinator • Reageren op verzoeken en vraagstukken vanuit de DR 	<ul style="list-style-type: none"> • Regelmatig bijwonen van vergaderingen door Medewerker Dorpsparticipatie • Reageren op verzoeken en vraagstukken vanuit de DR • Stimuleren van samenwerken, meedoen, meedenken, meebeslissen maar ook van zelf doen (initiatief nemen) door inwoners(-groepen) • Ondersteunen bij het opstellen van de jaarplannen • Organiseren van een jaarlijkse verschilmaakersbijeenkomst 	
Rol overige partijen (i.c. de pijlers van het netwerk)		
	<ul style="list-style-type: none"> • Per thema eigen netwerk betrekken. • Actief deelnemen in een dorpsnetwerk • Verschilmakers ondersteunen in het vinden van de juiste weg en in het uitvoeren van hun initiatief 	
Onderlegger		
<ul style="list-style-type: none"> • Informatievoorziening over lopende thema's en onderwerpen vanuit de gemeente of opgevraagde informatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vroegtijdig informeren over toekomstig gemeentelijk beleid en/of gemeentelijke plannen. Op verzoek, en indien mogelijk, verstrekken van benodigde informatie. • Het beschikbaar stellen van (visuele) informatie die inzage geeft in het dorp. 	
Ondersteuning		
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet Dorpsradencoördinator • €1.950,- jaarlijkse bijdrage. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet medewerker dorpsparticipatie • € 1950,- jaarlijkse bijdrage • Digitaal loket voor lokale initiatieven • Krediet van €150.000,- voor 3 jaar t.b.v. ondersteuning projecten en initiatieven. • Ruchtbaarheid en kenbaarheid geven aan mogelijkheid tot indienen lokale initiatieven 	